

3.7.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriö

VN/15678/2026

Lausunto koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta

---

1. Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan koulutusjärjestelmälle, mikäli perusopetuksen loma-ajat muutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua koulujen ja oppilaitosten loma-aikoja koskevasta muistiolounnoksesta. Suomen Yrittäjät kannattaa perusopetuksen kesälomien siirtämistä kahdella viikolla myöhemmäksi ja katsoo, että uudistus tulee toteuttaa mahdollisimman pian.

Suomen Yrittäjät olisi myös valmis siirtämään lomia niin, että elokuu olisi kokonaisuudessaan kesäkuukausi. Pidämme toimivimpana mallia, jossa kouluvuosi rytmittyisi viiteen suurin piirtein samanpituisen jaksoon, joiden välissä olisi vähintään viikon mittaiset tauot syysloma, joululoma, talviloma ja kevätloma. Koulupäivien yhteismäärä pysyisi samana.

Suomi on kiinteä osa Eurooppaa. Suomen koulutusjärjestelmän, työelämän ja perheiden loma-aikojen on hyvä sopia yhteen Euroopan loma-aikojen kanssa.

Muutos tukee perheiden hyvinvointia ja helpottaa lapsiperheiden arkea, kun se lisää mahdollisuuksia viettää yhteistä kesälomaa elokuun lomakuukauden aikana. Nyt ehdotettu pitkän kevätlukukauden rytmittäminen kolmeen jaksoon tukee sekä opettajien että oppilaiden jaksamista. Samoin pimeän syyslukukauden lyhentäminen ja jakaminen kahtia parantaisi opettajien ja oppilaiden jaksamista.

Jotta tavoite perheen yhteisistä loma-ajoista toteutuu, lomien muuttaminen kannattaa toteuttaa perusopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, toisella asteella sekä tutkintoon valmentavassa koulutuksessa.

Muistion perusteella muutokselle ei ole tunnistettavissa sellaisia koulutusjärjestelmään liittyviä esteitä, jotka estäisivät uudistuksen toteuttamisen. Muutos on mahdollista toteuttaa hallitusti ja vaiheittain. Kun kouluvuoden rytmitys toimii muualla Euroopassa, se toimisi myös Suomessa.

Muutos ei näytä aiheuttavan merkittäviä ongelmia, vaikka se toisi lasten ja perheiden arkeen käytännön muutoksia. Muutos on mahdollista toteuttaa varsin sujuvasti, kun kaikki vaikutukset otetaan kattavasti huomioon. Se voidaan toteuttaa ilman merkittäviä julkisia kustannuksia.

Muutoksen valmistelussa on syytä ottaa huomioon erityisesti koulutusjärjestelmän keskeiset nivelkohdat. Perusopetuksen päättöarvioinnin ajan kohta vaikuttaa toisen asteen yhteishakuun, pääsykokeisiin, opiskelijavalintojen aikatauluihin ja opiskelupaikkojen vastaanottamiseen.

Samalla on tärkeää tunnistaa, että kyse ei ole vain koulutusjärjestelmää koskevasta muutoksesta. Loma-aikojen muutokset vaikuttavat laajasti kuntien palveluihin, perheiden arkeen, lasten loma-ajan toimintoihin sekä yritysten toiminnan suunnitteluun. Tämän vuoksi jatkovalmistelussa tulee vaikutusten arvioinnissa huomioida myös yritysvaikutukset sisältäen mm. palvelu- ja kaupan alan näkökulmat.

2. Millaisia vaikutuksia näkisitte aiheutuvan muille toimialoille / edustamallenne toimialalle, mikäli perusopetuksen loma-ajat toteutettaisiin mallin esittämällä tavalla?

Kyse ei ole pelkästään koulun työ- ja loma-aikojen teknisestä muutoksesta, vaan konkreettisesta kasvu-, työllisyys- ja kilpailukykytoimesta, jonka vaikutukset ulottuvat laajasti koko kansantalouteen. Uudistus vahvistaisi Suomen talouskasvua, lisäisi työllisyyttä, tukisi matkailun ja palvelualojen kehitystä, parantaisi vientiyritysten toimintaedellytyksiä, lisäisi nuorten työmahdollisuuksia ja vahvistaisi Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.

Suomen nykyinen lomarytmi poikkeaa monista keskeisistä eurooppalaisista markkinoista. Suomi sulkeutuu matkailun osalta juuri ennen elokuuta, mikä heikentää matkailuelinkeinon kasvumahdollisuuksia. Vientiyritysten näkökulmasta ongelmana on se, että Suomessa lomaillaan jo kesän alussa, kun muualla Euroopassa tehdään vielä normaalisti töitä, mutta täällä osaltaan palataan töihin elokuun alkupuolella, kun taas muualla ollaan lomalla. Lomat eivät kulje samassa rytmissä muun Euroopan kanssa. Tämä aiheuttaa haasteita kansainvälisille toimitusketjuille sekä vientiyrityksille.

Vaikutukset olisivat merkittävimpiä matkailu-, ravintola-, tapahtuma-, kaupan- ja kuljetusaloilla. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2018 teettämän selvityksen mukaan yli 90 prosenttia matkailuyrityksistä arvioi kesälomien siirtämisen vaikuttavan myönteisesti tai erittäin myönteisesti matkailusesonkien tasoittumiseen ja matkailuelinkeinon yleisesti. Yli neljä viidestä yrityksestä arvioi muutoksen parantavan oman yrityksensä liiketoimintaa.

Myönteisiä vaikutuksia nähtiin myös investointeihin, palvelujen kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja yhteistyöverkostojen laajentamiseen.

Tutkimuksen mukaan keskeisiä hyötyjä olisivat matkailusesongin pidentyminen, ulkomaisen matkailukysynnän kasvu, kotimaanmatkailun lisääntyminen, palvelutarjonnan parempi hyödyntäminen sekä kausityövoiman saataavuuden paraneminen. Yritykset arvioivat myös Suomen imagon kesämatkailumaana vahvistuvan.

Vaikutusten suuruutta kuvaa hyvin MaRan ja PAMin vuonna 2025 teettämä tutkimus, jonka mukaan kolme neljästä matkailualan yrityksestä kannattaa kesälomien siirtämistä. Selvityksen mukaan uudistus kasvattaisi matkailulinkeidon liikevaihtoa noin 336 miljoonalla eurolla vuodessa. Työllisyysvaikutus olisi merkittävä: välittömästi noin 2 400 henkilötyövuotta ja kokonaisvaikutuksina noin 4 600 henkilötyövuotta.

Matkailun kasvun vaikutukset eivät rajoittuisi matkailuyrityksiin. Lisääntyvä matkailukysyntä kasvattaa kysyntää kaupassa, ravintoloissa, liikenne- ja kuljetuspalveluissa, tapahtumissa sekä lukuisissa paikallisissa palveluyrityksissä eri puolilla Suomea. Kyseessä olisi koko palvelusektorin kasvua tukeva uudistus.

Myönteisiä vaikutuksia olisi myös teollisuudelle ja vientiyrityksille. Elokuu on monissa Euroopan maissa keskeinen lomakuukausi, jolloin nykyinen suomalainen lomarytmi aiheuttaa toimitusketjuihin ja kansainväliseen yhteistyöhön tarpeettomia katkoksia. Yhtenäisempi eurooppalainen lomarytmi parantaisi yritysten toimintaedellytyksiä, helpottaisi logistiikkaa ja tukisi vientiyritysten kilpailukykyä. Useilla teollisuuden aloilla lomien keskittäminen kesäkuuhun aiheuttaa jo nykyisin enemmän haasteita kuin lomien pitäminen elokuussa.

Myös pk-yrittäjien tuki uudistukselle on vahvaa. Suomen Yrittäjien huhtikuussa 2026 teettämän Yrittäjägallupin mukaan 47 prosenttia yrittäjistä kannattaa kesälomakauden siirtämistä siten, että elokuu olisi nykyistä vahvemmin lomakuukausi. Neljäsosa ei osannut sanoa kantaansa. Kannatus siirrolle on kasvanut vuodesta 2023.

Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan kesälomien siirtäminen on siinä mielessä harvinainen rakenneuudistus, että se voidaan toteuttaa ilman merkittäviä julkisia kustannuksia, mutta jolla on potentiaalia vahvistaa kasvua, työllisyyttä ja yritysten kilpailukykyä laajasti eri toimialoilla.

3. Mitä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia koulujen kesälomien siirtämisellä voisi näkemyksenne mukaan olla?

Suomen Yrittäjät katsoo, että kesälomien siirtämisen vaikutukset ulottuvat huomattavasti yritysvaikutuksia laajemmalle. Uudistus tukisi työmarkkinoiden toimintaa, lapsiperheiden arkea, nuorten työllistymistä sekä Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.

Lapsiperheiden näkökulmasta muutos helpottaisi työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Nykyinen järjestelmä aiheuttaa monille perheille haasteita erityisesti alkukesästä, jolloin koulut päättyvät, mutta vanhempien lomat eivät vielä ole alkaneet. Kesälomakauden siirtäminen lähemmäksi heinä–elokuuta mahdollistaisi nykyistä joustavamman lomien suunnittelun ja vähentäisi tarvetta järjestää lastenhoitoa alkukesän ajaksi.

Muutos tukisi myös nuorten ja vastavalmistuneiden työllistymistä. Matkailu-, ravintola-, tapahtuma- ja kaupan aloilla työvoiman tarve on suurimmillaan loppukesästä. Pidempi sesonki lisäisi nuorten kesätyömahdollisuuksia ja tarjoaisi nykyistä useammalle nuorelle mahdollisuuden hankkia ensimmäisiä työkokemuksia ja päästä valmistumisen jälkeen töihin. Tämä on tärkeää aikana, jolloin Suomessa on 80 000 nuorta työttömänä. Nuorten työllisyyskehitys on ollut erittäin huolestuttavaa.

Kesälomien siirtäminen vahvistaisi myös Suomen houkuttelevuutta matkailumaana. Ilmaston lämpeneminen lisää kiinnostusta pohjoisiin matkakohteisiin, ja Suomella on mahdollisuus hyötyä tästä kehityksestä. Jotta potenti-aali voidaan hyödyntää, matkailupalveluiden, tapahtumien ja muiden palveluiden on oltava tarjolla silloin, kun eurooppalaiset matkailijat lomailevat. Nykyinen lomarytmi ei tue tätä tavoitetta parhaalla mahdollisella tavalla.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että koulun työ- ja loma-aikoja tarkastellaan myös yhteiskunnan kilpailukykyyn näkökulmasta. Talouskasvu on edellytys sille, että hyvinvointiyhteiskunnan palvelut voidaan rahoittaa myös tulevaisuudessa. Kesälomien siirtäminen on uudistus, joka vahvistaisi yritystoiminnan edellytyksiä, lisäisi työllisyyttä ja kasvattaisi taloudellista aktiiviteettia ilman merkittäviä julkisia kustannuksia.

Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan esitetty uudistus on perusteltu, vaikutuksiltaan laaja-alainen ja kansantaloudellisesti hyödyllinen. Siksi sen valmistelua ja toimeenpanoa tulee edistää viivytyksettä.

4. Mikä on kantanne esitettyyn loma-aikamalliin?

Suomen Yrittäjät pitää esitettyä loma-aikamallia perusteluna ja järkevänä. Se tulisikin ottaa käyttöön nopeasti.

Suomen Yrittäjät pitää harkinnanarvoisena muistiossa esitettyä mahdollisuutta lisätä kevätlukukaudelle uusi lomaviikko. Tällä voisi olla myönteisiä vaikutuksia erityisesti kotimaan matkailuun ja matkailuelinkeinon ympärivuotiseen toimintaan. Huhtikuu tarjoaa monissa pohjoisen matkailukeskuksissa vuoden parhaat hiihto- ja lasketteluolosuhteet: päivät ovat pitkiä ja valoisia, aurinkoa on runsaasti ja sää on usein miellyttävämpi kuin talven kovimpien pakkasten aikaan.

Nykyisin matkailukysyntä keskittyy voimakkaasti muutamille hiihtolomaviikoille, jolloin kapasiteetti on paikoin ääri rajoilla ja hinnat nousevat korkeiksi. Uusi kevätlomaviikko voisi tasata kysyntää, pidentää matkailusesonkia, vahvistaa matkailuyritysten toimintaedellytyksiä sekä hillitä sesonkihuippujen hintapaineita lapsiperheiden näkökulmasta.

Yksi harkinnanarvoinen vaihtoehto on Ruotsin mallin mukaan lisätä pääsiäisloman yhteyteen neljä lomapäivää. Kunta voisi päättää, sijoittuuko lomapäivät ennen vai jälkeen pääsiäisen. Suomen Yrittäjien saaman palautteen mukaan Ruotsissa ollaan tyytyväisiä kyseiseen lomajärjestelyyn, vaikka pääsiäisen ajankohta vaihtelee.

5. Miten suhtaudutte malliin, jossa koulutyö päättyisi kesäkuussa viikolla 24 viimeisenä arkipäivänä, helatorstain yhteyteen lisättäisiin yksi vapaapäivä ja koulutyö alkaisi elokuussa aikaisintaan viikolla 35 ensimmäisenä arkipäivänä, eli huhtikuun loppuun ei otettaisi viikon mittaista lomaa?

Suomen Yrittäjät pitää tämän vaihtoehdon vahvuutena sitä, että se pidentäisi elokuun loma-aikaa entisestään ja vahvistaisi pidentyneen eurooppalaisen lomakauden vaikutuksia maan talouteen.

Pk-yrittäjien työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen näkökulmasta pitkät viikonloput koetaan arjen järjestämisen kannalta usein helpommaksi kuin viikon mittaiset lomat.

Suomen Yrittäjät ehdottaa vaihtoehdoksi lomapäivien lisäämisen pääsiäisen yhteyteen Ruotsin mallin mukaisesti. Lomapäiviä voisi siirtää pääsiäisen yhteyteen myös joululomasta, jolloin kevätlomasta tulisi riittävän pitkä.

6. Muut mahdolliset huomiot muistiosta.

Uudistus auttaa sovittamaan yhteen koulutusjärjestelmän, työelämän ja eurooppalaisen toimintaympäristön tarpeita. Siksi kesälomien siirtämistä koskeva valmistelu tulee viedä määrätietoisesti eteenpäin ja uudistus toteuttaa mahdollisimman pian. Suomen on uskallettava tarkastella koulun loma-aikoja myös kasvun, kilpailukyvyyn ja perheiden hyvinvoinnin näkökulmasta.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Mikko Kinnunen
Koulutuspolitiikan asiantuntija

Sanna Lempiäinen
Asiantuntija